

Aika **Maanantai 24.2.2014 klo 16.15 – 17.05.**

Paikka **Hallintotalo, Vaasanpuistikko 10**

OSALLISTUJAT

Seppo Rapo puheenjohtaja

Raija Kujanpää

Kari Pastuhov

Anne-Marie Viinamäki

Lars-Erik Wägar

Anna-Lena Ahlnäs

Hans Frantz

Anne Salovaara-Kero

Merja Rintamäki

Mauri Ollila

Jukka Mäkynen

Anita Niemi-Iilahti

Marjatta Kiviranta

Jorma Katajamäki

Jorma Kivimäki

Christina Knookala esittelijä

Jukka Kentala esittelijä

Anna-Maija Iitola sihteeri

Marja Ylisalmi

Leena Kaunisto

saapui 16.25 § 78 aikana

Susanna Slotte-Kock

Liisa Rätty

Joakim Strand

Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Allekirjoitukset Seppo Rapo Anna-Maija Iitola
Puheenjohtaja **Sihteeri**

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS Paikka ja aika: Keskuskirjaamo, Vaasanpuistikko 10, 4.3.2014

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin

Raija Kujanpää

Jorma Katajamäki

PÖYTÄKIRJA KÄSITTÄÄ

Pykälät 74 - 90

Yhteensä 17

Sivua 35

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ Paikka ja aika: Keskuskirjaamo, Vaasanpuistikko 10, 5.3.2014

Todistaa Anna-Maija Iitola, kansliapäällikkö

Otteen oikeaksi todistaa

Seppo Rapo

Liitteenä oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus.

Dno KH 597/2013

77 § Lausunto kuntarakennelain muutoksesta

Kaupunginhallitus	09.09.2013	405	597/2013
Kaupunginhallitus	07.10.2014	459	597/2013
Kaupunginhallitus	04.11.2013	509	597/2013
Kaupunginhallitus	04.11.2013	516	597/2013
Kaupunginvaltuusto	11.11.2013	149	597/2013
Kaupunginhallitus	10.02.2014	63	597/2013
Kaupunginhallitus	10.02.2014	64	597/2013
Kaupunginvaltuusto	17.02.2014	19	597/2013
Kaupunginhallitus	24.02.2014	77	597/2013

Kehittämispäällikkö Risto Kansälä, puh. 06-3251155, risto.kansala(at)vaasa.fi

Valtiovarainministeriö pyytää kaupungin lausuntoa esityksestä kuntarakennelain muuttamisesta. Muutoksen pääsisältö on se, että 1.7.2013 voimaan tulleeseen lakiin laajennettaisiin valtioneuvoston toimivaltaa kaupunkiseutujen kuntaliitoksissa. Kuntarakennelain täydennyksellä on tarkoitus turvata aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheys, alueen elinvoimaisuuden kehittäminen ja palvelujen tehokas järjestäminen. Lausuntopyyntö liitteinen on oheismateriaalina.

OHEISMATERIAALI

Valtioneuvostolla olisi esityksen mukaan oikeus eräissä tapauksissa ja painavista syistä päättää liitoksesta kuntien tahdon vastaisesti. Kyseinen kuntaliitosmahdollisuus olisi varsin tiukasti rajoitettu siten, että

- 1) kuntien täytyy täyttää ns. kaupunkiseutuperusteet, joita ovat:
  - työpaikkaomavaraisuusperuste (omavaraisuus alle 80 %)
  - työssäkäyntiperuste (vähintään 40 % pendelöinti)
  - lähitaajamaperuste (taajama ulottuu kunnan rajan yli)
  - asuntomarkkinaperuste (muutoista yli 40 % kunnan ja keskuskunnan välillä)
  - alueen taloudellinen eriytymisperuste (valikoivan muuttoliikkeen aiheuttama eriytyminen, tulo- ja lähtömuuttajien tulojen väliset erot)

Edellä mainituista viidestä perusteesta täytyy neljän täytyä, jotta kaupunkiseutuperustetta voitaisiin käyttää. Yksinään voidaan kaupunkiseutuperusteena käyttää vain keskustaajamaperustetta, mikä tarkoittaa, että kunnat ovat käytännössä kasvaneet toisiinsa kiinni.

- 1) valtiovarainministeriö voisi käynnistää erityisen kuntajakoselvityksen vain, jos kunta täyttää kaupunkiseutuperusteet
- 2) mikäli kuntajakoselvittäjä esittäisi selvityksen tuloksena kuntaliitosta, jota kunnanvaltuusto ei hyväksyisi, voisi valtioneuvosto järjestää kuntaliitoksesta kansanäänestyksen
- 3) vain siinä tapauksessa, että kansanäänestysalueella yhteenlaskettujen äänten enemmistö olisi kuntaliitoksen kannalla, olisi valtioneuvostolla oikeus päättää liitoksesta.

77 §

Vaasan seudulla esityksen hyväksyminen merkitsisi sitä, että vain Mustasaaren kunta olisi mahdollista liittää valtioneuvoston päätöksellä Vaasaan vastoin kunnan omaa tahtoa. Vaasan työssäkäyntialueen muut kunnat eivät täytä kaupunkiseutuperustetta.

Valtiovarainministeriö pyytää luonnoksesta (luonnos hallituksen esitykseksi kuntarakennelain muuttamisesta) lausuntoa yleisesti sekä erityisesti seuraavista kysymyksistä:

- kaupunkiseutuperusteista
- menettelystä
- valtioneuvoston päätösvallan rajoista
- vaikutusarvioinnista

Vaasan kaupungin aikaisempi lausunto kuntarakennelaista

Vaasan kaupunginhallitus esitti kuntarakennelain valmistelun yhteydessä 11.2.2013 § 59 antamassaan lausunnossa muun muassa seuraavat kannanotot:

- ”Ehdotettu kuntarakennelaki on oikean suuntainen, mutta mahdollisesti riittämätön hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamiseen.
Kun esimerkiksi Vaasan seudun kuntarakenteeseen ja keskuskaupungin asemaan liittyvät ongelmat on erinomaisen hyvin tunnistettu ja tavoitteetkin selkeät, ei uusia yhdistymisselvityksiä tulisi mieluiten lainkaan käynnistää, ellei maamme hallituksella ole riittäviä keinoja viedä uudistuksia päätökseen.”
- ”Työläisiin selvityksiin ei tulisi lainkaan ryhtyä, jos joidenkin selvitysvelvollisuuden piiriin kuuluvien kuntien sallitaan jo ennakolta ilmoittaa, että eivät tule hyväksymään kuntaliitosta.”
- ”Valtioneuvostolla tulisi olla tarvittaessa erityisen painavin perustein mahdollisuus päättää kuntien yhdistämisestä myös näiden valtuustojen tahdon vastaisesti, mikäli esim. jonkin kunnan vastustus estää yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden syntymisen.”

Vaasan kaupungin kannanotot vastaavat valtakunnallisia tavoitteita

Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa on sanottu, että hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoidon ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen.

Jo Paras –hankkeen puitelain (Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta 169/2007) 5 §:ssä säädettiin, että kunnan tulee muodostua työssäkäyntialueesta tai muusta sellaisesta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta. Puitelaissa oli myös pykälät pakottamisesta yhteistoiminta-alueisiin sekä erikseen nimetyillä kaupunkiseuduilla pakko laatia kaupunkiseutusunnitelmat (suunnitelma maankäytön, asumisen ja liikenteen sekä palvelujen yhteensovittamisesta).

Myös kuntarakennelaissa on kuntajaon kehittämisen tavoitteeksi säädetty, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan

77 §

asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta. Kuntarakennelaisissa on lisäksi määräaikaaisesti voimassa olevat pykälät niistä perusteista, joiden toteutuessa kuntien on tehtävä yhdistymisselvitys.

Kunnallishallinnon rakennetyöryhmä on ”Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne” –selvityksessä vuonna 2012 analysoinut eri alueita ja todennut, mitkä ovat laissa säädettyjen kriteerien perusteella muodostuvia selvitysalueita. Tämän kuntarakennelain valmistelun pohjaksi laaditun raportin mukaan Vaasan seudun uuden kunnan tulisi muodostua Vaasan lisäksi Korsnäsin, Laihian, Maalahden, Mustasaaren ja Vöyrin kunnista.

Tässä yhteydessä on huomattava myös juuri lausunnolla oleva luonnos laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Sen mukaan perustason sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuu olisi pääsääntöisesti maakunnan keskuskaupungilla. Sen tulisi olla riittävän vahva selvittääkseen tästä tehtävästä.

Vaasan kaupungin lukuisia kertoja yksimielisesti esittämä kanta on aina Parashankkeen valmisteluvaiheesta (v. 2005) alkaen ollut se, että paras ratkaisu kuntajaon kehittämiseksi on työssäkäyntialueen käsittävän kunnan muodostaminen. Kaupunki on koko ajan ollut täysin samalla linjalla kuin maamme hallitus ja pyrkinyt edistämään lainsäädännön asettamia tavoitteita.

Vaasan kaupungin lausunto esitetystä kuntarakennelain muutoksesta

Yleisesti voidaan kysyä, edistäisikö esitetty kuntarakennelain muutos edellä mainittuja tavoitteita, ja onko hallituksella riittävästi keinoja viedä uudistukset päätökseen.

Mahdollinen toimivallan laajennus koskisi siis Vaasan kaupunkiseudulla vain Mustasaaren kunnan liittämistä Vaasaan. Sen perusteella ei olisi mahdollista muodostaa työssäkäyntialueen kunnista koostuvaa kokonaisuutta. Esitetty lainmuutos rajoittuisi siten vain työssäkäyntialueen ydinosaan, sen kahteen vahvimpaan kuntaan.

Pykälän soveltaminen vaikuttaa erittäin monimutkaiselta ja vaikealta. Kuntaliitoksen mahdollisuus vastoin valtuuston tahtoa on suhteellisen kaukainen ja teoreettinen sekä myös ilmeisen epätodennäköinen vaihtoehto. Vallitsee epäily siitä, että tämä lainmuutos ei edesauta uuden vahvan ja elinvoimaisen kunnan muodostumista. Parempi vaihtoehto voisi olla se, että kyseinen lisäys toimivaltaan kirjataan samoin kuin se on ollut aiemmissa kuntajakolaeissa vuoteen 1993 saakka. Valtioneuvostolla on ollut oikeus päättää kuntien yhdistymisestä vastoin kunnan tahtoa, ”jos tärkeän yleisen edun on katsottava sitä vaativan”.

Koska kunnat hoitavat lähes kaikki yhteiskunnan vastuulla olevat hyvinvointipalvelut ja koska valtio päättää suurimmasta osasta kuntien tehtäviä ja myös rahoittaa niitä, on tärkeää, että kunnan rajat eivät estä lainsäädännön määrittämien tehtävien asianmukaista suorittamista ja kansalaisten yhdenvertaista palvelemista. Jos esimerkiksi terveydenhuolto pyritään rakentamaan ns. vastuukuntamallin mukaan, ei voine olla oikein, että yksittäinen kunta pystyisi päätöksillään estämään riittävän vahvan kunnan muodostamisen. Myös tarkoituksenmukaisen yhdyskuntarakenteen (maankäyttö, asuminen ja liikenne) saavuttaminen voisi olla kuntaliitoksen peruste.

On vielä todettava, että alueiden aktiivinen ja tasapuolinen kehittäminen edellyttää resursseiltaan vahvoja kaupunkiseutuja eri puolella Suomea.

77 §

Kaupunkiseutuperusteet kuvaavat hyvin kuntien riippuvuutta keskuskaupungista, mutta saattavat olla jopa liian vaativia ja ankarasti käyttöä rajaavia. Vaikka lakimuutoksessa valtioneuvostolle esitettyyn laajempaan toimivallan käyttöön aina tarvittaisiin erityisen painavat syyt, on menettely ennen valtioneuvoston päätöksentekoa erityisine kuntajakoselvityksineen ja kansanäänestyksineen suhteellisen raskas ja vaikea. Valtioneuvoston päätösvalta voisi olla –kuten edellä on todettu –määriteltynä yleisemmin ja samalla tavalla kuin se on ollut vuoteen 1993 saakka voimassa olleissa kuntajakolaeissa.

Vaasan kaupunki katsoo lisäksi, että lakiehdotuksen 18 §:n 2 momentissa mainitussa kansanäänestyksen arvioinnissa tulee ottaa huomioon yhdistyvien kuntien yhteenlaskettu kannatus.

Esityksen vaikutusarviointi on asianmukainen. Ongelmana on se, että vaikutuksia on arvioitu vain Vaasan ja Mustasaaren mahdollisen liitoksen osalta, koska pakkopykälä koskisi vain niitä. Koko työssäkäyntialueen käsittävän kunnan osalta arvioinnit mahdollisen liitoksen vaikutuksista tultaneen tekemään kuntarakennelain 15 §:n mukaisessa vireillä olevassa erityisessä kuntarakenneselvityksessä vuoden 2014 aikana

Kaupunginjohtaja TH

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä tiedoksi luonnoksen ”Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntarakenteen muuttamisesta”
2. antaa luonnoksen johdosta valtiovarainministeriölle valmistelutekstin mukaisen lausunnon.

Päätös

Otettiin käsiteltäväksi.

Kari Pastuhov esitti Seppo Rapon kannattamana, että asia pannaan pöydälle.

Asia pantiin yksimielisesti pöydälle.

Kaupunginhallitus 24.2.2014

Kehittämispäällikkö Risto Kansälä, puh. 06-3251155, risto.kansala(at)vaasa.fi

Sivistystoimenjohtaja CK

Uudistan aikaisemman päätösesityksen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kunta- ja aluehallinto-osasto

17.1.2014

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö luonnoksesta kuntarakennelain muuttamisesta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne.

Kuntarakenneuudistusta ohjaava kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Lakiin lisättiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista ja niistä poikkeamisesta sekä muutettiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi kielilakia muutettiin eräiltä osin.

Hallituksen syksyllä 2013 päättämän rakennepoliittisen ohjelman mukaan aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyden, alueen elinvoimaisuuden kehittämisen ja palvelujen tehokkaan järjestämisen turvaamiseksi valmistellaan kuntarakennelain täydennys. Tällä lisätään perustuslain asettamien reunaehto- mukaisesti kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4 d§:n 3 mom:ssa tarkoitettulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakennealueella. Valtioneuvoston toimivallan lisääminen rajoitetaan selkeillä reunaehdoilla ja alueen asukkaiden enemmistön tahtotilaan sitomisella. Toimivallan käyttö rajoitettaisiin tilanteisiin, joissa kuntarakennelain tavoitteet eivät ole toteutettavissa vapaaehtoisesti. Kielellisten oikeuksien toteutuminen varmistetaan.

Rakennepoliittisen ohjelman linjauksen perusteella on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi kuntarakennelain muuttamisesta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- *kaupunkiseutuperusteista*
- *menettelystä*
- *valtioneuvoston päätösvallan rajoista*
- *vaikutusarvioinnista*

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään maanantaina 31.3.2014 sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Lisätietojen antajat:

Päivi Laajala, valtiovarainministeriö, p. 02955 30026, etunimi.sukunimi(a)vm.fi
 Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö, p. 02955 30079, etunimi.sukunimi(a)vm.fi
 Katja Palonen, valtiovarainministeriö, p. 02955 30322, etunimi.sukunimi(a)vm.fi
 Pekka Normo, ympäristöministeriö, p. 02952 50204, etunimi.sukunimi(a)ymparisto.fi

Lisätietoja kuntauudistuksesta: www.kuntauudistus.fi, www.kuntarakenne.fi

Liite HE Kuntarakennelain muuttamisesta – lakiluonnos perusteluineen

Jakelu

Tampereen kaupunki
 Kangasalan kunta
 Lempäälän kunta
 Nokian kaupunki
 Pirkkalan kunta
 Vesilahden kunta
 Ylöjärven kaupunki
 Turun kaupunki
 Kaarinan kaupunki
 Liedon kunta
 Maskun kunta
 Naantalin kaupunki
 Nousiaisten kunta
 Paimion kunta
 Raision kaupunki
 Ruskon kunta
 Oulun kaupunki
 Iin kunta
 Kempeleen kunta
 Limingan kunta
 Muhoksen kunta
 Tyrnävän kunta
 Jyväskylän kaupunki
 Laukaan kunta
 Muuramen kunta
 Petäjäveden kunta

Toivakan kunta
Lahden kaupunki
Hollolan kunta
Nastolan kunta
Kuopion kaupunki
Siilinjärven kunta
Porin kaupunki
Harjavallan kaupunki
Luvian kunta
Nakkila kunta
Pomarkun kunta
Ulvilan kaupunki
Joensuun kaupunki
Kontiolahden kunta
Liperin kunta
Seinäjoen kaupunki
Ilmajoen kunta
Vaasan kaupunki
Isokyrön kunta
Laihian kunta
Maalahden kunta
Mustasaaren kunta
Suomen Kuntaliitto
Valtioneuvoston kanslia
Ulkoasiainministeriö
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja sisä-Suomen aluehallintovirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Keski-Suomen ELY-keskus
Pirkanmaan ELY-keskus
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Hämeen ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjanmaan ELY-keskus
Satakunnan ELY-keskus
Varsinais-Suomen maakuntaliitto
Satakunnan maakuntaliitto

Pohjanmaan maakuntaliitto
Etelä-Pohjanmaan maakuntaliitto
Pirkanmaan maakuntaliitto
Keski-Suomen maakuntaliitto
Pohjois-Savon maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto
Päijät-Hämeen maakuntaliitto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
KT Kuntatyöntajat
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Kunta-alan unioni
Tekniikka ja Terveys KTN
Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ
AKAVA
STTK
SAK
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
MTK
Keva
Elinkeinoelämän keskusliitto
Suomen Yrittäjät
Keskuskauppakamari
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen ortodoksinen kirkko
Folktinget
Kansallinen Kokoomus rp.
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp.
Perussuomalaiset rp.
Suomen Keskusta rp.
Vasemmistoliitto rp.
Vihreä liitto rp.
Suomen ruotsalainen kansanpuolue rp.
Suomen kristillisdemokraatit (KD) rp.
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Suomen nuorisovaltuustojen liitto
Allianssi ry.
Nuorisoasiain neuvottelukunta
Suomen Kotiseutuliitto